

Školitelský posudek magisterské diplomové práce

Zuzana Šťastná: Eseje Mariny Cvetajevové v českých překladech

Práce Zuzany Šťastné je výsledkem dlouhodobého důkladného studia esejistických a vzpomínkových textů Mariny Cvetajevové, cizojazyčných i českých statí reflektujících dílo ruské básnířky (především z hlediska jeho dobové recepce) a rovněž relevantní translatologické literatury. Těžiště práce tvoří, v souladu se zadáním, detailní analýza překladů Jana Zábrany a Jany Štroblové. Jde přitom, nakolik je mi známo, o první ucelený pokus o zhodnocení českých překladů esejistiky Mariny Cvetajevové.

V první části, tvořící asi jednu čtvrtinu celé práce, si diplomantka vytváří silnou pozici obsáhlou charakteristikou duchovního světa M. Cvetajevové, přiblížením dobové recepce a vymezením základních stylistických konstant básniřčiny esejistické tvorby. Cenné jsou zejména postřehy ohledně distinktivních stylových rysů a obsahové stránky vybraných esejů, akcentující zejména „mimočasnost“ Cvetajevové jako spisovatelky v kontextu běžné esejistické produkce její doby, a rovněž poukazy na provázanost básniřčiných myšlenek a použitých jazykových prostředků.

Další část práce je věnována rozboru překladů. Diplomantka zde postupuje metodou translatologické srovnávací analýzy vycházející z Levého postřehu o „infinitezimálních odstínech a drobných faktech“, na jejichž základě lze rekonstruovat překladatelské tendence a sklony. Tento v zásadě nepřilíš teoretizující, avšak badatelsky velmi náročný přístup přinesl přesvědčivé a sotva zpochybnitelné výsledky.

Poslední část, definovaná jako „doplněk“, mapuje některé styčné body esejistiky Mariny Cvetajevové s její vzpomínkovou prózou s názvem Vyprávění o Soněčce.

Celkově konstatuji, že Šťastná přichází s řadou jemně postřehnutých charakteristik analyzovaných překladů, svědčících o nemalém citu pro jazyk a schopnosti fundovaně interpretovat. V analytických kapitolách je bezesporu poznat „více než desetiletá praxe“ překladatelky a příležitostně redaktorky, o níž se diplomantka v práci zmiňuje (s. 61). Její translatologický, ale především praxí poučený přístup k textu, založený na pochopení, rozboru a výkladu jednotlivých obsahových momentů a stylistických nuancí textu, je vzhledem k povaze esejistiky M. Cvetajevové zcela oprávněný a velmi produktivní.

Translatologická srovnávací studie Zuzany Šťastné má všechny náležitosti magisterské diplomové práce, je vyrovnaně propracovaná, metodologicky ujasněná a v neposlední řadě mapuje dosud velmi málo probádanou oblast dějin překladu. Až na několik chyb v interpunkci, které vyznačují přímo v textu, vykazuje práce rovněž známky velmi pečlivé redakce.

Práce je významným příspěvkem k analytické reflexi českého literárního, esejistického překládání a rovněž představuje významnou kapitolu českého bádání o díle Mariny Cvetajevové. Jako taková může být (pravděpodobně spíše ve zkrácené podobě) publikována.

Navrhuji ohodnotit práci Zuzany Šťastné známkou „výborně“ a zároveň ji doporučuji uznat jako práci rigorózní.

V Praze 15. ledna 2008

PhDr. Stanislav Rubaš, Ph.D.